

Osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämä kuulemistilaisuus

11.11.2021

Tervetuloa tilaisuuteen!

Tässä ohjeita, jotta tilaisuus on kaikin puolin sujuva ja miellyttävä:

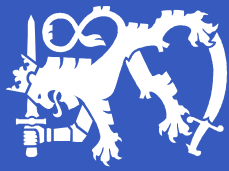
- Pidäthän kamerasi ja mikrofonisi suljettuna tilaisuuden ajan.
- Tilaisuutta ei tallenneta.
- Kokouksen chat-palsta on suljettu. Toivomme, että kommentoitte esityksiä ja tarjoatte edustamastanne näkökulmasta evätyksiä työryhmälle Howspace –alustalla.
- Howspace –alusta on avoinna 2 viikkoa tilaisuuden jälkeen, 25.11. asti.
- Mikäli ilmoittauduit sekä tilaisuuteen että Howspaceen, mutta et ole saanut kutsua alustalle TAI et ilmoittautunut Howspaceen mutta haluisitkin sinne kommentoimaan, laitathan sähköpostia osoitteeseen **riikka.syrjamaki@gov.fi**. Saat linkin alustalle tilaisuuden jälkeen.
- Tilaisuuden aikana emme voi antaa teknistä apua tai luoda Howspace -oikeuksia.
- Olemme pyytäneet ennakolta muutaman kommenttipuheenvuoron. Kommenttipuheenvuorojen esittäjät voivat mielellään avata kameran puheenvuoronsa aluksi.
- Ennalta pyydettyjen kommenttipuheenvuorojen jälkeen on yhteisen keskustelun aika. Pyydäthän puheenvuoroa kättä nostamalla. Voit avata kamerasi hetkeksi. Suuresta osallistujamäärästä johtuen kaikki halukkaat eivät ehkä ennätkä käyttää puheenvuoroa.
- Tilaisuuden esitysdiat löytyvät työryhmän hankesivulta. Hankesivulle pääset mm. TEM tai OKM tapahtumakalenterin kautta sekä Howspace-alustalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osaamisen tunnistamisen työryhmä

Osaamisen tunnistamisen työryhmän kuulemistilaisuus

Torstai 11.11.2021

Opetusneuvos Seija Rasku, opetus- ja kulttuuriministeriö

Neuvotteleva virkamies Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Työryhmän toimeksianto

Tausta

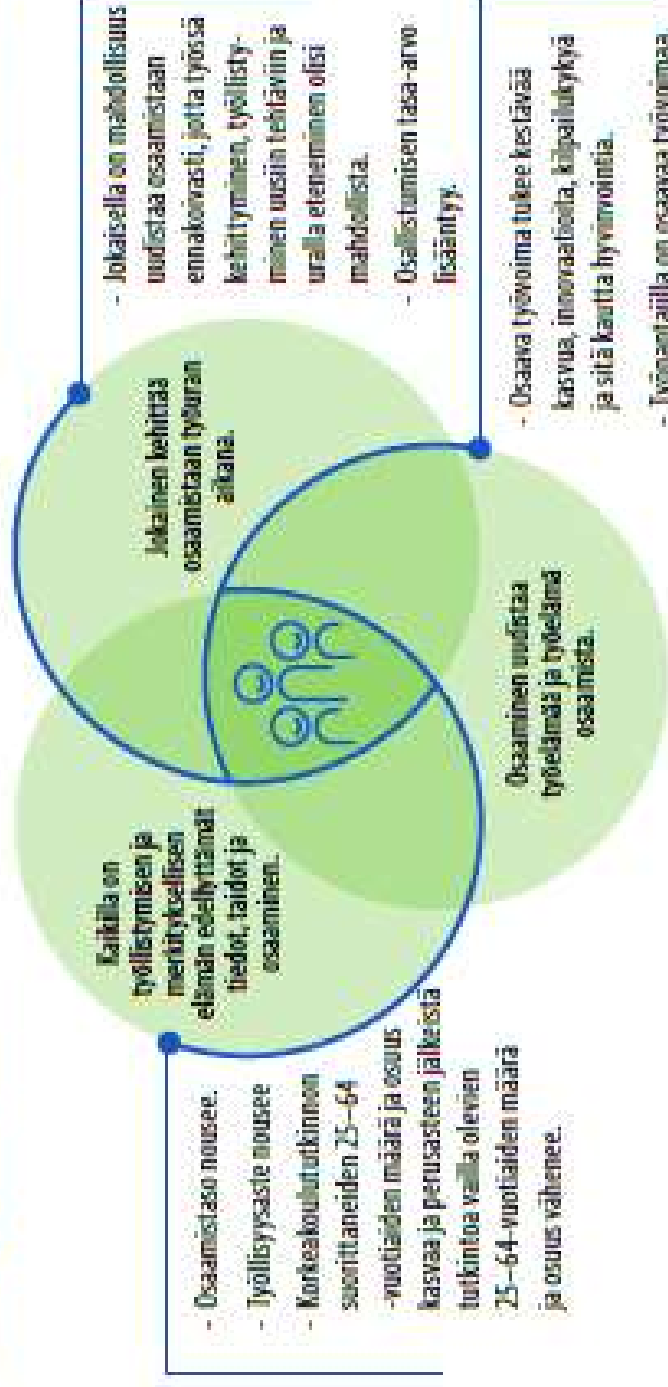

- **Hallitusohjelma:** Suomessa toteutetaan parlamentaarinen jatkuvan oppimisen uudistus, jolla vastataan läpi elämän jatkuvaan tarpeeseen kehittää ja uudistaa omaa osaamista.
- **Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset (12/2020):** Tunnistetaan nykyistä paremmin työssä ja muutoin hankittua osaamista. Kehitetään toimintatapoja ja välineitä osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle erilaisissa osaamisen määrittelytilanteissa.
- EU:n elpymistukivälineellä rahoitettava **Suomen kestävä kasvun elpymis- ja palautumissuunnitelma:** Luodaan työpaikoilla ja muualla kertyneen osaamisen tunnistamiseen työvälineitä ja menettelyjä tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisen tai osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten avulla. Osaamisen tunnistamisen välineitä kehittämällä parannetaan koulutuspanostusten kohdentumista ja vaikuttavuutta.
- **Elinikäisen ohjauksen strategia:** Edistetään työelämässä tapahtuvaa osaamisen tunnistamista, hankkimista ja urasuunnittelua.

Jatkuvan oppimisen uudistuksen visio ja tavoitteet

Visio ja tavoitteet

Osaaminen turvaa tulevaisuuden

Työryhmän tehtävät

Edistää ja ohjata työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisen työvälineiden ja menettelyjen luomista:

- tukemalla työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamista **tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisen tai osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten kehittämisen** avulla
- tekemällä ehdotuksen **valtakunnalliseksi periaatteiksi** työssä ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamiseen erityisesti työelämän ja työllistymisen näkökulmasta
- tekemällä ehdotukset **käynnistettävistä piloteista**
- **tukemalla** valtakunnallisten periaatteiden käyttöönottoa ja levittämistä
- **tukemalla** jatkuvan oppimisen digitaalisessa kokonaisuudessa kehitettävien työkalujen kehittämistyötä.

Aikataulu

- Toimikausi 1.7.2021 - 31.12.2024. Työ käynnistyi 9/2021.
- 31.12.2022 mennessä ehdotus
 - mahdollisesta tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisesta
 - osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten kehittämisestä
 - valtakunnallisista periaatteista työssä ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisesta
 - käynnistettävistä piloteista.
- 31.12.2024 mennessä lopulliset ehdotukset valtakunnallisista periaatteista työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisesta piloteista saatujen kokemusten ja muusta kansallisesta ja kansainvälisestä kehitystyöstä saadun tiedon pohjalta.

Toimintatavat

- Työryhmän työssä huomioidaan ja hyödynnetään kytkennät virallisessa koulutusjärjestelmässä tehtävään osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, osaamislukituksen kehittämiseen, pieniin osaamiskokonaisuuksiin, opinnollistamiseen ja muuhun kansalliseen ja kansainväliseen kehittämistyöhön sekä maahanmuuttaneiden osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen erityispiirteisiin.
- Työryhmä voi työnsä tueksi hankkia tutkimuksia ja selvityksiä.
- Työryhmä kuulee työssään asiantuntijoita, erityisesti koulutuksen järjestäjiä, korkeakouluja, yksityisiä koulutuspalveluiden tuottajia sekä opiskelijoiden edustajia.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Työryhmän työsuunnitelma

Työryhmän työskentely

- Työryhmä perehtyy toimikautensa alussa työryhmän työhön keskeisesti liittyviin teemoihin asiantuntija-alustusten kautta ja olemassa olevaa tietoa kokoamalla.
- Käsittelyssä ovat muun muassa seuraavat teemat:
 - Owl Groupin kartoitus osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen rakenteista ja käytännöistä
 - Sitran Osaamisen aika - Elinikäisestä oppimisesta kilpailukykyä ja hyvinvointia -projekti
 - Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmalla, osaamislukutukset
 - Koulutusorganisaatioiden rajapinnassa tapahtuva opinnollistaminen eri näkökulmista (oppilaitokset, työelämä, työllisyyspalvelut, harrastukset ja järjestötoiminta)
 - Pienet osaamiskokonaisuudet, osaamismerkkit ja muut osaamistodistukset
 - Osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen ja johtaminen työpaikoilla
 - Maahanmuuttajien erityiskysymykset
 - Ulkomailta hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Työryhmän työskentely jatkuu

- Työryhmän ehdotuksia pohjustetaan syksyn ja alkukevään kokouksissa asiantuntijoiden alustusten jälkeen käytävissä keskusteluissa.
- Varsinaiset ehdotukset tehdään ja niitä jatkojalostetaan keväällä ja kesällä 2022.
- Ehdotukset koskevat toimeksiannon mukaisesti seuraavia teemoja:
 - viitekehyksen laajentaminen
 - osaamismerkkien kehittäminen
 - osaamisen kuvausten kehittäminen
 - osaamisen tunnistamisen valtakunnalliset periaatteet
 - käynnistettävät polotit
- Ehdotukset viimeistellään syksyllä 2022.
- Ehdotukset sisällytetään työryhmän väliraporttiin, joka julkaistaan 12/2022.

Kuulemistilaisuudet

Marraskuu 2021

sidosryhmien evästyksset työryhmälle

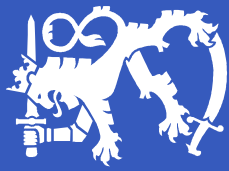
Maalis-huhtikuu 2022

sidosryhmien näkemykset työryhmän
kaavailemista kehityssuunnista

Syyskuu 2022

sidosryhmien näkemykset työryhmän
ehdotuksista

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lue lisää:

Osaamisen tunnistamisen työryhmä: <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM044:00/2021>

Jatkuva oppiminen: <https://okm.fi/jatkuva-oppiminen>

Jatkuvan oppimisen linjaukset: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162614>

Suomen kestävän kasvun ohjelma-asiakirja:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163176/VN_2021_52.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Elinikäisen ohjauksen strategia:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162576>

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kommenttipuheenvuorot

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Amke ry:
Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja**

Osaamisen tunnistamisen haasteita ja ratkaisuja

Haaste:

Osa yksilön osaamisesta jää tunnistamatta ja tunnustamatta

Ratkaisuja:

- Kaikki koulutus ja osaamispalvelut osaamisperusteiseksi (mitä osaamista syntyy ja miten se tunnustetaan)
- Toimijoille mahdollisuus sertifioida esim. osaamismerkkejä tai vapaassa sivistystyössä toteutettavia opintoja osaksi ”virallista järjestelmää”
- Koski-palveluiden avaaminen laajasti yksilöiden osaamisen tietovarannoksi (voidaan sisällyttää kaikki sovituin menettelyin varmistettu osaaminen (vrt. sertifiointi)
- Oman osaamisen itsearviointi helpoksi digitalisaatiota hyödyntämällä

Haaste:

- Tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet tulee saada osaksi tutkintojärjestelmää

Ratkaisu:

- Tutkintojen muodostuminen nykyistä joustavammaksi ja muutos nopeammaksi. Esim. tutkinnon osan uudistamisen aikataulu maksimi kolme kuukautta

Haaste: AHOT korkea-asteella puutteellista (esim. ammatillisesta koulutuksesta tulevat)

Ratkaisu:

- Kaikkia korkeakouluja sitovat yhtenäiset pelisäännöt

Arene:
Katri Ojasalo
vararehtori
Laurea-ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulujen näkemyksiä osaamisen tunnistamisesta

- Ammattikorkeakouluilla pitkä kokemus työelämässä ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen ja työn opinnollistamisen käytäntöjen kehittäjinä ja soveltajina
 - Tiivis yhteistyö työelämän kanssa
- Ammattikorkeakoulu ammatillisen kasvun tukijana ja jatkuvan oppimisen mahdollistajana
 - Lähtökohtana osaamisperustaisuus
 - Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys
- Laatu, joustavuus, oppijakeskeisyys
 - Ohjauksen merkitys kasvaa
- Mikä luo lisäarvoa eri tahoille ja millä ansaintalogiikalla?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Unifi:

Kristiina Mäkelä

provosti

Unifin edustaja osaamisen ennakointifoorumin ohjausryhmässä

Aalto-yliopisto

Osaamisen tunnistamisen nykyiset haasteet

- Yliopistoissa koulutus pohjautuu **uusimpaan tutkimukseen**. Koulutuksen on vastattava paitsi tämän hetken, myös erityisesti **tulevaisuuden osaamistarpeisiin**. Osaamistarpeiden ennakoinnin merkitys tulee korostumaan.
- Tutkintoon johtavan koulutuksen taustalla ovat tutkintovaatimukset ja opetussuunnitelmat, joissa kuvataan **osaamistavoitteet** eri tasoilla (tutkinto, opintokokonaisuus, kurssi)
- Oman **osaamisen sanoittaminen** on usein hyvin vaikeaa
 - On helpompaa kertoa mitä on tehnyt, kuin kuvata, mitä on oppinut
 - Sertifiointiin kehittäminen ei riitä ratkaisemaan kuvaamisen haastetta yksilötasolla, mutta auttaa tekemään osaamista näkyväksi
 - Yliopistossa opiskellaan vasta myöhäisessä vaiheessa yksilön koulutuspolkua. Oman osaamisen arviointia ja itsereflektointia sekä edelleen osaamisen sanoittamista on harjoitettava jo ennen sitä aiemmilla koulutusasteilla ja opetusta tarjoavista instituutioista (esimerkiksi portfoliotyö)
- Erilaisilla tavoilla hankittua osaamista voi **opinnollistaa** yliopistoissa, siinä keskeistä on peilata henkilön omaksumia tietoja ja taitoja asetettuihin **osaamistavoitteisiin**
 - Tämä vaatii **yksilöllistä reflektointia ja sanoittamista** siitä, mitä on jo oppinut suhteessa osaamistavoitteisiin ja mitä alkoo vielä oppia

Ratkaisut haasteisiin

- Yhteinen kansallinen tavoitetila ja periaatteet antavat **suunnan**
- Kansalliset ja yliopistotasoiset säännöt ja prosessit luovat **puitteet**
 - Hyödynnetään **monimuotoisia tapoja** jo hankitun osaamisen opinnollistamiseen (kurssina, osana kurssia, harjoitteluna tai projektina)
- **Muutosjohtaminen** on avain uudistumiseen ja totuttujen tapojen haastamiseen
 - Kasvatetaan luottamusta eri tavoilla hankittuun osaamiseen, rakennetaan jo hankitun osaamisen päälle eikä toisteta varmuuden vuoksi
- Tarjotaan **tukea ja ohjausta** oman osaamisen sanoittamiseen
 - Pedagogiikka ja opetuksen kehittäminen keskeistä kaikilla koulutusasteilla
 - Opetetaan ja opiskellaan oman osaamisen arviointia ja sanallistamista
 - Hyödynnetään myös teknologian mahdollisuudet
- Pyritään muuttamaan perinteinen ajattelutapa **ansioluettelon** kerryttämisestä jatkuvaan **osaamisportfolioon** keräämiseen ja oman osaamisen kehittämiseen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Vapaa sivistystyö: Juha Kaivola rehtori Turun kristillinen opisto

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

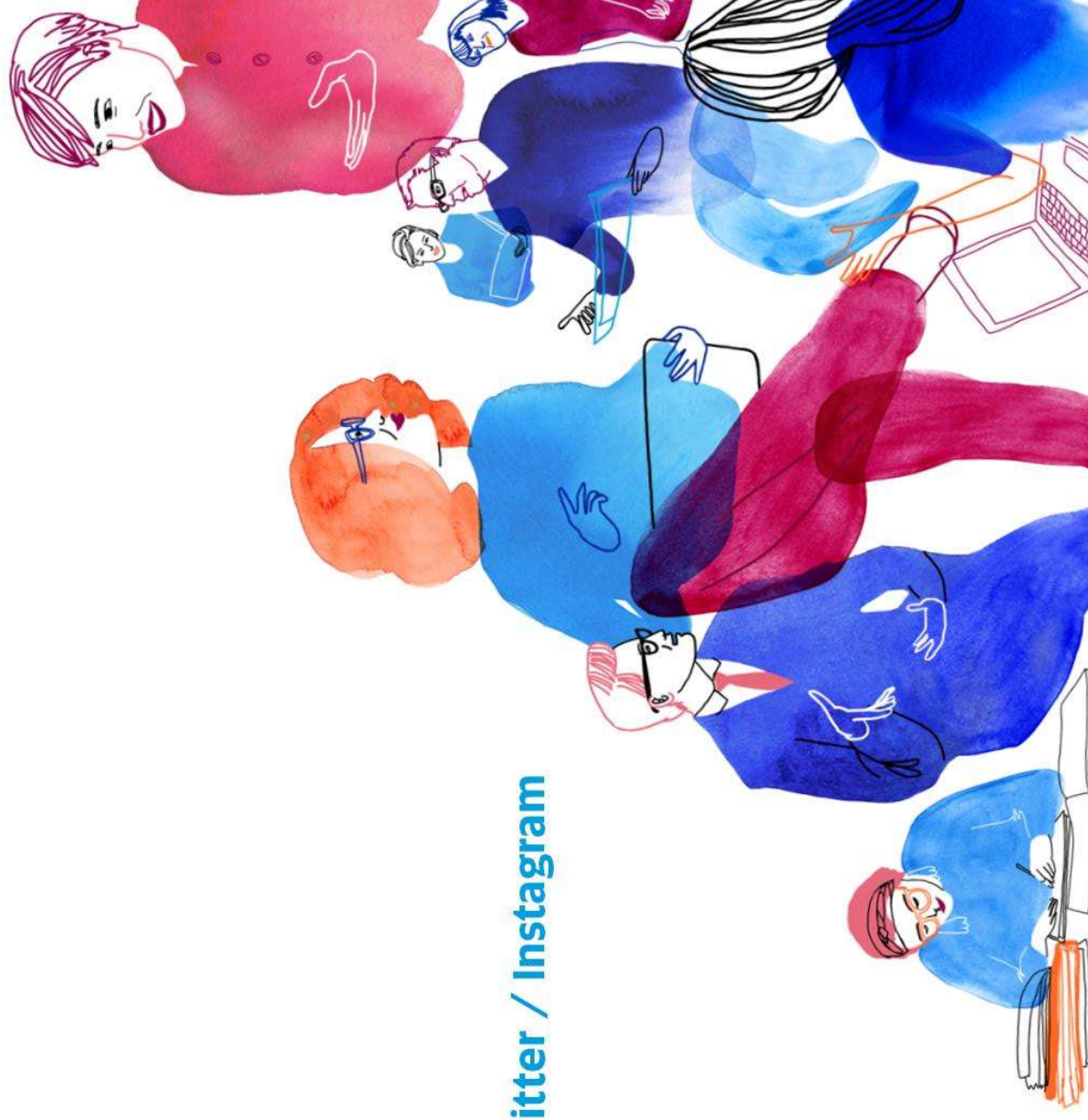
OAJ: Tuovi Manninen erityisasiantuntija

↑ opettaja.fi

Facebook / Twitter / Instagram

@oajry

Mitkä ovat osaamisen tunnistamisen nykyiset haasteet ja mahdolliset ongelmat?

- Meiltä puuttuu kansallisen tason systemaattinen ohjauspalvelujen kokonaisuus
 - missä määritellään, kuka tunnistamista tekee
 - millä kriteereillä tunnistamista tehdään
 - millä resursseilla tunnistamiseen liittyvää työtä tehdään
- Eri oppilaitosmuodoissa opinto-ohjaajia on aivan liian vähän
 - Opinto-ohjaajat eivät voi ottaa harteilleen lisääntyvää ohjausvastuuta
 - Tunnistamiseen tarvitaan myös vankkaa substanssiosaamista

Miten ongelmat ovat ratkaistavissa?

- Tunnistaminen tulee olla oppilaitosten ja osaavan opetushenkilöstön työtä, ja se tulee rinnastaa arviointiin
- Yhteiset kriteerit – niiden avulla taataan tasalaatuisuus
- Tarvitaan vankkaa opinto-ohjaajan sekä ammattiopettajan yhteistyötä ja aikaa
- Oppilaitoksissa on määriteltävä, millaisille ohjauspalveluille on tarve mm. nuorten, työikäisen väestön ja eri ryhmien kuten maahanmuuttajien kannalta
- Opettajien ja opinto-ohjaajien välillä ohjaus- ja neuvontavastuut on määriteltävä selkeästi. Tämä vaikuttaa suoraan opettajien ja opinto-ohjaajien osaamisen kehittämistarpeisiin sekä resursseihin.
- Tunnistamistyötä on tehtävä yhdessä työelämän kanssa, jotta tämän hetkinen työelämän osaamistarve tulee huomioituksi
- Myös työelämän tulee tuntea tutkinnon perusteet ja ammattitaitovaatimukset

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keskustelua aiheesta

TAUKO (10 min.)

Osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämä kuulemistilaisuus 11.11.2021

Tervetuloa tilaisuuteen!

Tässä ohjeita, jotta tilaisuus on kaikin puolin sujuva ja miellyttävä:

- Pidäthän kamerasi ja mikrofonisi suljettuna tilaisuuden ajan.
- Tilaisuutta ei tallenneta.
- Kokouksen chat-palsta on suljettu. Toivomme, että kommentoitte esityksiä ja tarjoatte edustamastanne näkökulmasta evästyksiä työryhmälle Howspace –alustalla.
- Howspace –alusta on avoinna 2 viikkoa tilaisuuden jälkeen, 25.11. asti.
- Mikäli ilmoittauduit sekä tilaisuuteen että Howspaceen, mutta et ole saanut kutsua alustalle TAL et ilmoittautunut Howspaceen mutta haluisitkin sinne kommentoimaan, laittathan sähköpostia osoitteeseen **riikka.syrjamaki@gov.fi**. Saat linkin alustalle tilaisuuden jälkeen.
- Tilaisuuden aikana emme voi antaa teknistä apua tai luoda Howspace –oikeuksia.
- Olemme pyytäneet ennakolta muutaman kommenttipuheenvuoron. Kommenttipuheenvuorojen esittäjät voivat mielellään avata kameran puheenvuoronsa aluksi.
- Ennalta pyydettyjen kommenttipuheenvuorojen jälkeen on yhteisen keskustelun aika. Pyydäthän puheenvuoroa kättä nostamalla. Voit avata kamerasi hetkeksi. Suuresta osallistujamäärästä johtuen kaikki halukkaat eivät ehkä ennätä käyttää puheenvuoroa.
- Tilaisuuden esitysdiat löytyvät työryhmän hankesivulta. Hankesivulle pääset mm. TEM tai OKM tapahtumakalenterin kautta sekä Howspace-alustalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

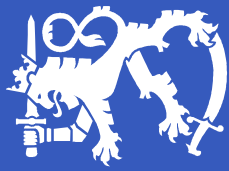
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kommenttipuheenvuorot

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jukka Haapakoski toiminnanjohtaja Työttömien Keskusjärjestö ry

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Bahar Mozaffari projektipäällikkö Vantaan osaamiskeskus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mikko Valtonen johtava asiantuntija Keskuskauppakamari

Haasteet ja ongelmat

- Työelämässä tapahtuu valtavasti osaamisen kehittymistä, joka jää tunnistamatta ja hyödyntämättä
 - Yritykset käyttävät paljon resursseja henkilöstön osaamisen kehittämiseen (Sitran arvio 1 mrd. €, ETLAn arvio 1,5 mrd. €)
 - Osaamisen kehittyy myös työtä tehtäessä, miten se näkyväksi?
- Tutkintokeskeisyys on epätarkoituksenmukaista!
 - Päästävä kohti pienempiä osaamiskokonaisuuksia
- Viitekehystä on päivitettävä, mutta miten se pysyy järkevänä kokonaisuutena?
- Laadunvarmistus ja luotettavuus = Miten ollaan varmoja, että osaaminen on oikeasti olemassa?
- Miten osaaminen sanoitetaan ja saadaan myöhemmin hyödynnettävään muotoon? → Todiste osaamisesta?

Ratkaisut

- Uusi virasto tai keskitetty ”mahtitoimisto” ei ole ratkaisu
 - Pitää kuitenkin olla yhteiset puitteet ja pelisäännöt
- Luotettavuus ja yhdenvertaisuus **vs.** byrokratia
 - Osaamisen tunnistaminen ei saa olla liian byrokrattista
 - Yrityskohtaiset ratkaisut usein toimivia ja ne on sallittava
- Osaamismerkkit ja muut pieniä osaamiskokonaisuuksia näkyväksi tuovat ratkaisut
- Työelämässä olevien ohjauspalvelut osaamisen tunnistamiseen ja näkyväksi tekemiseen
- Sähköiset palvelut, digitalisaatio ja tekoälyn hyödyntäminen
 - Paikasta riippumattomat osaamisen tunnistamisen palvelut?
 - Koski-tietovarantoon vielä laajemmin osaamistietoja?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Susanna Aro

koulutusjohtaja

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Marita Salo

toiminnanjohtaja

Henkilöstöjohtoon ryhmä – HENRY ry

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keskustelua aiheesta

Osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämä kuulemistilaisuus

11.11.2021

Kiitos osallistumisestasi!

- Howspace –alusta on avoinna 2 viikkoa tilaisuuden jälkeen, 25.11. asti.
- Mikäli ilmoittauduit sekä tilaisuuteen että Howspaceen, mutta et ole saanut kutsua alustalle TAI et ilmoittautunut Howspaceen mutta haluaisitkin sinne kommentoimaan, laitathan sähköpostia osoitteeseen **riikka.syrjamaki@gov.fi**. Saat linkin alustalle tilaisuuden jälkeen.
- Tilaisuuden esitysdiat löytyvät työryhmän hankesivulta. Hankesivulle pääset mm. TEM tai OKM tapahtumakalenterin kautta sekä Howspace-alustalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSÖKNINGS- OCH KULTURMINISTERIET